



## Planten en insecten:

Vosje bij kievitsbloem

# een uitgekiende afspraak



*Met de stijgende temperaturen komen steeds meer bloemen tevoorschijn. Kleuren en geuren komen terug en wanneer de temperatuur stijgt zijn de insecten ook weer paraat. Eerst aarzelend enkele voorjaarssoorten, al snel ontaardend in een vloedgolf van leven. We zijn wat mij betreft in het meest fascinerende jaargetijde beland. Zo gaat het ieder jaar, heel gewoon maar toch een groot wonder.*

Tekst en foto's: Jan Jaap Boehlé

Tot half december heb ik hommels, honingbijen en zweefvliegen zien vliegen. Ik was even in Engeland en daar bloeiden narcissen, stengelloze sleutelbloem en zomerklokje al in de eerste week van januari, op het zomerklokje vloog een hommel. De meeste vroege voorjaarsplanten bloeien het ene jaar wat eerder, het andere jaar wat later, dat is op zich normaal. In een zeer zachte winter, zoals dit jaar bloeien veel soorten nog laat of juist heel vroeg. De normale bloei van winterakoniet en sneeuw klok valt eigenlijk voor de meeste insecten te vroeg. Vooral de winterakoniet probeert met geur insecten te lokken. Ze bloeien zo vroeg omdat ze uit warmere streken komen. Met de iets later bloeiende



Gewone snuitvlieg op ontluikende daslook



Gewone dwergzandbij op bosanemone

sterhyacinten, holwortels, narcissen en natuurlijk de krokussen begint voor insecten het seizoen van overvloed.

### Simultaan ontwaken

Min of meer tegelijk met het ontluiken der planten ontwaken de insecten. Dit kun je mooi zien wanneer de temperatuur stijgt en de planten gaan bloeien. Insecten zijn koudbloedig en zijn afhankelijk van de energie die ze van de zon krijgen. Onder de 5° C. zijn de meesten inactief. Met het stijgen van de tempe-

dat moment zet ze een geurspoor uit en markeert zo haar nieuwe territorium. Tegen die tijd worden ook de eerste solitaire bijensoorten actief.

### Ook bijen moeten forensen

Imkers zijn geneigd hun hele tuin vol te zetten met krokussen. Dat zijn heel goede bijenplanten, en dat zie je wanneer je er even bij gaat zitten. Honingbijen en hommels gaan van bloem naar bloem en komen onder het stuifmeel zittend tevoorschijn om snel naar de volgende te gaan en uiteindelijk zwaar beladen met hun buit naar het nest te vliegen. Honingbij en solitaire bijen zijn voor hun levenscyclus afhankelijk van twee plantaardige producten: nectar en stuifmeel. Ze voeden zich voornamelijk met nectar en gebrui-

ken het stuifmeel als voedsel voor hun broed. Omdat bijen een nest hebben moeten ze daar telkens naar toe vliegen, dat kost energie. Hoe kleiner de bij hoe korter de actieradius. Een kleine bij, zoals de tuinmaskerbij, heeft een actieradius van 150 meter, een middelgrote, bijvoorbeeld de asbij, 300 meter en een grote soort zoals de aardhommel kan wel 1750 meter halen.

### Diversiteit

In een tuin met veel bloeiende soorten planten mag je ook meerdere soorten bijen verwachten. Hoe meer bloeiende soorten en hoe meer exemplaren per soort, des te gunstiger de voorwaarden voor vestiging. Honingbij en hommels zijn niet te missen, maar bij nauw-

Aardhommel bezoekt krokus



ratuur komen ze tevoorschijn en worden actief. Heel lang nam ik omstreeks het begin van de tweede week van maart mijn eerste hommels waar. Je ziet dan zo'n dikke koningin min of meer het zelfde rondje vliegen terwijl ze om de zoveel meter de grond raakt. Op



Rosse metselbij





### Paardenbloemenpracht

Tegen de tijd dat de meeste stinzenplanten uitgebloeid beginnen te raken, in april, kleurt de paardenbloem de weilanden geel. De paardenbloem is daarmee een belangrijke overgangsplant tussen de stinzenplanten en de latere voorjaarsbloeiers. Paardenbloem is een hele goede insectenplant en er zijn er vaak veel van, iets dat insecten waarderen. Op paardenbloemen komen dan ook veel soorten insecten voor. Als het even kan, laat ze daarom staan of verwijder ze pas na de bloei.

keurig kijken zul je steeds meer ontdekken. Wilde bijen zijn mooie en interessante beestjes. Vooral de vroege voorjaarssoorten zitten vaak op een steen of open plek om zich op te warmen. In het begin moet je ze leren benaderen. Zorg er in ieder geval voor dat jouw schaduw niet over ze heen valt want dan zijn ze weg. Hommels vind ik moeilijk te fotograferen omdat ze echt heel snel van bloem tot bloem gaan. Aan het eind van een warme dag zijn ze meestal wat minder schichtig.

### Kapers op de kust

Er zijn ook parasitair levende bijen. Zij zorgen zelf niet voor broed maar leggen hun ei in het nest van een andere bij. Koekoeksbijen heten ze. De wespbij en de bloedbij zijn hier voorbeelden van. Je komt ze gewoon op bloemen tegen want zelf leven ze van nectar. Natuurlijk bezoeken meer insecten de bloemen om van de nectar en stuifmeel mee te eten. Diverse zweefvliegen lijken erg op bijen of hommels. De blinde bij en narciszweefvlieg zijn hiervan mooie

voorbeelden. Verder kom je nog vele andere soorten op bloemen tegen: vliegen, wantsen, kevers en nog veel meer. Een spin bijvoorbeeld die zich in de bloem verstopt en wacht tot hij een insect kan vangen. Zo zie je dat je op bloemen meer kunt tegenkomen dan je in eerste instantie verwacht.



Gewone wespbij



Spin, verstopt onder de paardenbloem